

This is a self-archived version of the original publication.

The self-archived version is a final draft of the original publication.

To cite this, use the original publication:

Pihlajamaa, J., Loikas, J. & Heikkinen, V.A. 2023. Vapaus tehdä laatua. Live-striimauksista uutta sisältöä ja liiketoimintaa, Taide / Art 28.2.2023.

Link to the original publication: <https://talk.turkuamk.fi/?p=14842>

All material supplied via Turku UAS self-archived publications collection in Theseus repository is protected by copyright laws. Use of all or part of any of the repository collections is permitted only for personal non-commercial, research or educational purposes in digital and print form. You must obtain permission for any other use.

Live-striimauksista uutta sisältöä ja liiketoimintaa

28.02.2023

Kirjoittajat

Jani Pihlajamaa tuotannon opettaja, yritysmentori, Turun ammattikorkeakoulu

Jouko Loikas opettaja-tutkija, Haaga-Helia ammattikorkeakoulu

V. A. Heikkinen yliopettaja, Haaga-Helia ammattikorkeakoulu

Koronapandemia siirsi monet ruutujen ääreen; stiimaus oli vaihtoehto esitystoiminnan lopettamiselle. Entäpä jos striimausta jatkettaisiin ja tuotaisiin kulttuuria ja esityksiä kotisohville ja sellaisiin ympäristöihin, joissa niitä ei ole totuttu näkemään? Voitaisiinko striimauksella edistää saavutettavuutta ja kulttuurialan ansaintamahdollisuuksia?

Muistatko vielä, miten koronapandemia tyhjensi kotimaiset kokous-, kongressi- ja kulttuuritalot runsaaksi kahdeksi vuodeksi? Hetkittäin ne saivat olla auki seuraten ”kuumeisesti”, milloin aluehallintovirastojen alueelliset koronarajoitukset pakottavat taas sulkemaan toiminnan. Välillä edes henkilöstö ei tiennyt, saako avata ovet vai ollaanko kiinni. Pienille tapahtuma-areenoille, teattereille ja muille esittävien taiteiden toimijoille jäi pandemian aikana käytännössä kaksi vaihtoehtoa: joko lopettaa esitystoiminta kokonaan tai tehdä niitä striimattuina, eli verkon kautta suoratoistettuina asiakkaiden kotitietokoneisiin.

Useat tarttuivat striimauksen haasteeseen, harvat onnistuivat siinä. Kulttuurinnälkäisimmät kansalaiset varmasti hakivat lohtua striimauksista, ja kosketuspinta asiakkaisiin säilyi. Menetettyjä lipputuloja striimaukset eivät kuitenkaan kulttuurin ammattilaisille korvanneet.

Teatterin tiedotuskeskuksen tilastotutkimuksen mukaan teattereiden maksullisten esitystriimausten tarjonnassa Suomessa parhaiten pärjasi turkulainen Linnateatteri. Se onnistui markkinoimaan striimiesityksiään laajalti myös Turun ulkopuolelle. Linnateatterin striimauksia varten lanseeraamasta Sohvateatterista on tullut pysyvät osa teatterin tarjontaa.

Korona ajoi monet kohteet analysoimaan (liike)toimintaansa ja uudistamaan palvelujaan uudelleen. Yritykset ja yhdistykset pohtivatkin nyt, miten palauttaa asiakasvolyyminsa ja jopa nostaa käyntitiheyttä ja lippujen keskihintaa, jotta saataisiin kurottua menetetyt tuotot ja inflaatiokulujen nousut kiinni.

Kokemusten talo -hanke kehittää matkailu- ja ravintola-alan sekä kulttuurialan fyysis-digittalis-virtuaalisia tiloja

Laurean, Turun, Kaakkois-Suomen ja Haaga-Helian ammattikorkeakoulut tarttuivat tapahtuma-, matkailu- ja ravintolayritysten haasteeseen Kokemusten talo -hankkeella, jossa pyritään tutkimaan ja kehittämään matkailu- ja ravintola-alan ja kulttuurialan fyysis-digitaalis-virtuaalisia tiloja. Projektiin osallistuvien organisaatioiden ja tutkijoiden yhteisenä haasteena on myös innovoida uusia palveluja, ja niiden mahdollistamia ansaintamalleja. Lisäksi tehtävänä on parantaa kokous- ja ravintolatilojen sekä kohtaamispaikkojen käyttöastetta ja sitä kautta tuottoja.

Yksi työpaketeista on ohjelmien, tallenteiden tai elävien esitysten striimaaminen eri kohteisiin. Hotellien ja ravintoloiden näkökulmasta kyse on sisältöjen monikanavaistamisesta, hiljaisten iltojen elävöittämisestä sekä uusien asiakkaiden houkuttelemisesta. Esittävien taiteiden ammattilaisille striimaukset, tai esitystallenteiden uudenlainen jakelu, mahdollistavat niin ikään uusia kohderyhmiä, mutta antavat myös mahdollisuuden uusiin ansaintamalleihin.

Ruuduille kuhunkin tilaan sopivaa sisältöä

Televisio olisi luontainen ja helppo mediapinta kulttuurille, elämyksille ja viihteelle. Ruudut kuuluvat olennaisesti elokuvateatterien, kasinoiden, keskusten ja areenoiden auloihin, palvelutalojen olohuoneisiin ja erilaisiin odotustiloihin. Ne hallitsevat pitkälti juomaseurusteluravintoloita, pubeja ja hotellin auloja.

Onkin luovien toimijoiden ja varsinkin kulttuurintuottajien taitavuutta valita oikeat sisällöt oikeaan kohteeseen oikeaan aikaan ja oikealle kohderyhmälle. Esimerkiksi perhedraama ei sovi juomaseurusteluravintoloihin, sillä juuri sitähan tullaa kapakkaan pakenemaan. Toisaalta taas saippuaviihdetaltiointi ei uppoa jazz-, runo- ja kirjallisuudeltaan.

Vuorovaikutteisuutta etäkokousten lisäksi etäesityksiin

Korona-aika koulutti työssä käyvää väestöä etäkokousten osaajiksi. Teams- ja Zoom-palavereissa tuskastellaan varmasti vieläkin vuorovaikutuksen eroja verrattuna kasvotusten pidettäviin kokouksiin.

Vuorovaikutteisia striimattuja esityksiä sen sijaan on ollut tarjolla vähemmän, jos laisinkaan. Miten saataisiin toimimaan vaikkapa taikuriesitys, jossa taikuri kutsuisi yleisöä ruudun takaa avustajaksi lavalleen? Voisiko vaikkapa hotellien sisäistä TV-järjestelmää hyödyntää niin, että hotellivieraat voisivat osallistua vuorovaikutteiseen esitykseen omasta huoneestaan.

On tärkeää ymmärtää eri kohteiden ja erilaisten iltojen kulloisetkin kontekstit. Niiden tunnistamiset ja tunnustamiset puolestaan antavat tilaisuuden järjestäjille ja taiteilijoille mahdollisuuden perinteiden rikkomiseen. Monet konservatiiviset kohteet, jopa kulttuurilaitokset, tarvitsevat digitaalis-virtuaalisia sisältöjä sekä uusia sisältöjä, joita suoratoistoteknologiat voivat välittää.

Virtuaalilasien kehitys on ollut vauhdikasta viime vuosina, ja tällä hetkellä markkinoilla on kuluttajaystävällisiä tuotteita, jotka pikkuhiljaa yleistyvät. Teatteritaiteen esittäminen virtuaalitodellisuudessa immerstiivisenä kokemuksena, jossa katsoja tuntee olevansa keskellä näyttämöä, voisi olla yksi tapa elävöittää hotellihuoneita. Istuma- ja TV-kulttuuria on erityisen herkullista rikkoa niin, että passiivinen yleisö saadaan innostumaan ja osallistumaan.

Lisätietoa

Kokemusten talo -hanke